

Anyanyelvünk szabad használata

törvény által biztosított jog

1924 NÉHA SZÜKSÉGES VISSZATEKINTENI...

AZ ANYANYELV fellegvárát az iskola. Ez a megállapítás különös súlyt adhat olyan területeken, ahol nemzetiségi népcsoportok élnek. Ma, a képletes fellegvár bevétele után. De nem volt mindig így. Amikor a kisebbségi sorsot nemcsak számszerűen, hanem jogilag is értékeltek. Az anyanyelv fellegvárán bizony hatalmas törések, rombolások voltak, mert hiába szűnt meg a Habsburg-hercegség, a „Divide et impera” habsburg elve még sokáig, nagyon sokáig élt...

A jelenlegi 3. számú magyar tantervű középiskola épületét 1923-ban építették és a gimnázium végzettségét adó tantervű iskolának. Mi, negyedikesek is örömmel foglaltuk el helyeinket a frissen festett zöld padokban az új épület ragyogóan tisztá falai között. Örömmel zavarattunk a látványt, nem tudhattuk, hogy Bukarestben milyen támadás készül a kisebbségi oktatás ellen. A hírhedt Anghelescu iskolatörvény megszületésétől azóta a kisebbségi oktatás egyértelműen az alkotmányban és a békeszerződésben „biztosított” joga ellen. A törvény paragrafusai csaknem teljesen megfosztották a magyar tantervű iskolákat. A mi iskolánkat is. Nem szüntették meg, csak bilincseket kaptak a tantervükre. Röviden az történt, hogy megfosztották a magyar tantervű középiskola nyitványsági jogát. Ez a gyakorlatban azt jelentette, hogy a diákoknak idegen tanárokkal kellett vizsgázniuk, a saját tanáraik nem értékelhették tanulmányi előmeneteleiket...

AMIKOR E SOROKAT írom, egy nagyon régi diákemlék elevenedik meg bennem, olyan élesen, mintha ma élnék át. A diákemlék általában kedvesek, még a sok szekundát, hittanórát helyettesítő fufalmeccsek igazgatói követhetnek is szépé vártak a lepergett évek. Miért is ne lenne szép, hiszen a múlt ködös-tűnő és soha vissza nem térő útjára emlékeztet...

De ez a kép, amelyet az előbb említettem, nem szép és nem tud szépé varázsolni még az idő sem...

Az első írásbeli és szóbeli vizsga. Idegen tanárokkal, a Moise Nicolaicea liceumban. A vizsga létköre mindenkor idegesítően hat a diákra. Különösen ha nem látja magától saját tanárát, akire még a drukkszékben is bizalommal tekinthet. Algebra vizsga volt. A számok nemzetköziesek. Az írásbelin még nem volt semmi baj. Az idegen tanár, ha jól emlékszem, Bukarestből érkezett, felírta a táblára a tételeket és a kiadott levelet. Utána azonban jött a szóbeli, kiderült, hogy a tanár egy szót sem tud magyarul. A közoktatásiügyi minisztériumban vajmi keveset törtétek azzal, hogy magyar gyerekek vizsgáztak. A tanár nem értette meg a diákok, a diák nem értette meg a tanárt. Képzeltük el, hogy mi sült ki ebből, mennyi bukás... Ha arra a néhány órára gondolok, bizony még most is hideg veríték ül a homlokomra...

HAJDANI TANÁROMAT dr. Berthe Nándort, a 4. számú iskolában kerestem. Most ott tanít, éppen olyan fiatalos képpel, az igazi nevelő elhivatottsággal, mint néhány évvel ezelőtt. Nem találtam meg. Schmidt Mária igazgatónő közölte, hogy dr. Berthe Nándor a törvényszéken van, ahol tíz napig, mint népi ülnök működik.

A törvényszék folyosóján találkoztunk. Néhány kérdést tettem fel az aradi magyar tantervű középiskola küzdelmes éveiről. Erdemes felsorakoztatni a válaszokat, amelyek mind bizonyítják, hogy a sötét múltban milyen ördögi rosszakarattal, céltudatosan sorvasztották el a kisebbségi oktatást.

Az Anghelescu-féle iskolatörvényt 1923-24. tanévben alkalmazták először. Ez azt jelentette, hogy megszünt az aradi magyar tantervű középiskola nyitványsági joga, amely egyértelmű volt a lassú sorvasztással. Hihetetlen nagyarányú volt a bukás arányszám. Ez 1924-ben elérte a 90 százalékot is, noha az iskola diákjainak tanulmányi előmenetele egyébként jó volt. Az évek során a tanulók száma, éppen a rendkívül súlyos és lehetetlen körülmények miatt, 750-800-ról 1929-ig 100 alá szűnt.

Megemlítette még Berthe Nándor

dr., hogy 1930-ban három évre visszahívták a nyitványsági jogot, amelyet azután 1933-ban végleg megvonlák és csak a felszabadulás után indulhatott meg a zavartalan oktatás.

MEG CSAK ANNYIT említenék meg, hogy sokszor történtek kísérletek a nyitványsági jog visszaszerzésére. A polgári-földesuri Románia közoktatásiügyi minisztériuma előben nem is zárkózott el a kért teljesítéstől, csak olyan feltételeket támasztott, amelyeket azután lehetetlen volt teljesíteni. Képesített vizsgát kértek a tanároktól, — ez nem is lett volna baj —, de a gimnázium tanárainak ilyenirányú kérését sorra elutasították. Tehát nem engedték őket képző vizsgákra, pedig olyanok is kerültek, mint dr. Blédy Géza, aki most a Bolyai egyetem tanára...

...Néha jó visszatekinteni a múltba, hogy jobban értékelhessük a jelenet.

A NÉPTANÁCSNÁL

Az idősebb korosztályhoz tartozók közül sokan félsgesen indulnak ügyek elintézésé végett a néptanácsba, mert nem ismerik a román nyelvet. Ezen nem is csodálkoztunk, hiszen a régi emlékek között számos olyan eset is van, amikor durván, sértően utasították el őket román nyelvtudásuk hiányosságáért.

Ma a néptanács dolgozóit senki sem kergetnek el, senkire sem kiabálnak, senkit sem fenyegetnek, mert nem tud románul. A néptanács legtöbb osztályán olyan elvtársak dolgoznak, akik mindkét nyelvet jól beszélik.

Simandan Irimie elvtárs, a néptanács végrehajtó bizottságának elnökehez bárki fordulhat anyanyelvén, mert Simandan elvtárs szívesen és jól beszél magyarul. Kelemen Sándor alelnök, a kulturostály vezetője magyar nemzetiségű. A ositótörli fogadóórán magyar, román dolgozók bizalommal keresik fel, mert meggyőződtek arról, hogy ügyeik a lehetőségekhez mérten elintézésre nyerne. Nincs az életnek olyan területe, amelynek problémáival ne keresnek fel Kelemen elvtársat.

Kelemen Dezső, a tanügyi osztály, Ujj Jenő, a városrendészeti osztály vezetője magyar nemzetiségű elvtársak, sokat dolgoznak ifjúságunk neveléséért, illetve városunk szépítéséért.

Kedves jelenetnek voltam szemtanúja nemrég a városi néptanács titkárságán. Idős, botra támaszkodó

bácsi lépett be a szobába, zavartan tipegett, menedékkérő szemekkel végül Racovita Ioan elvtárhoz lépett: s eladta jövőlele célját. Racovita elvtárs, miután túrelmesen végighallgatta, lefordította román nyelvre az idős ember kívánságát. Lám, csak egy kis jóindulat, s a nyugdíjas máris elégedetten, ügyét elintézve hagyhatta el a néptanács épületét.

A levelezési osztályhoz számos magyarnyelvű levél érkezik, amelyet ugyanugy vizsgálunk ki, mint a többiek. Az osztályvezető helyettesítő Kelemen Dezsőné több magyarnyelven írt levelet vesz elő. Nagy Anil —, aki sajnos elfelejtette címét megjelölni, — olyan értékes javaslattal fordult a néptanácsba, amelyet a városrendészeti osztály örömmel fogadott el. Rózsa Zsigmond nyugdíjas a nyugdíjasok étkezdéjének megújítására ad utmutatást.

Egyet mindenesetre le kell szögezzünk: bármennyire is jogunk van anyanyelvünkön tanulni, beszélni, hazafias kötelességünk a román nyelv megtanulása. „Ahány nyelv, annyi ember”, — tartja a közmondás, s a román nyelv elsajátításával csak saját értékünket növeljük. Magyarnyelvű iskoláink megadják a román nyelvtudás alapjait, s csak a gyakorlati szükséges, hogy évről-évre tökéletesítsük tudásunkat.

Az idegen szavakról

Lépten-nyomon visszaéléseket tapasztalunk a köznyelvben s sokszor írónk, fordítónk nyelvében is. Az elkövetett hibák tudatlanság, de legtöbbször hanyagság eredményei.

Tudjuk azt, hogy nyelvünk idegen eredetű szavakkal is gazdagította szókészletét. A magyar nyelv szókészletében a finnugor eredetű szavakon kívül megtalálhatók a török, szláv, német, francia és román eredetű szavak is. Ilyen szavak az éke, buza, utca, pohár, borbély, mesier, cimpora szavaink.

Ezek a szavak végképp meghonosodtak. Ezekről meg kell különböztetnünk a XIX. és XX. században nyelvünkbe került idegen szavakat.

Ilyen szavak, amelyek a kapitalizmus térhódításával kerültek nyelvünkbe: szimpátia, atmosféra, deidák, degnadál, direktor, dekolált, stb. Az ilyen idegen szavakat ki kell küszöböltünk nyelvünkéből. Az idegen tudományos szak kifejezéseknek a magyar nyelvből való kiküszöbölése, illetőleg megfelelő magyar kifejezésekkel való helyettesítése szintén szükséges. Ilyenek: anatómus (boncoló orvos), temperamentum (vérmérséklet), komplex (sokrétű), dominancia (uralkodás), aktív (cselekvő, tevékeny), atmosféra (légtér), stb.

Az idegen szavak fulzott használatát figyelhetjük meg szervezett életünk nyelvében is. Ilyenek: káderol, insztruktáz, bibliográfia, planifikál, sedinca, szárcsina, fozinka, kurez ezeral, kritika, stb. Meg kell találni e szavak helyes magyar megfelelőjét, s azt kell meghonosítani a köznyelvben. Mennyivel másképpen hangzik: tervszerűsít, feladat, jelmondat, bírálát.

Anyanyelvünk ápolása, csiszolása és a magyar nyelv jellegzetességének megfelelő gazdagítása egyik legfontosabb feladatunk.

F. A.

—O—

Beszédes számok

A városi néptanács tanügyi osztályán Kelemen Dezső tanfelügyelőtől nagyon érdekes számokat tudtunk meg. Ezek a magyar tantervű iskolák fejlődését mutatják. A liceumok száma kettőre emelkedett 1945 óta. A négy 7 osztályos iskola mellett két olyan iskola is működik, amelynek magyar tagozata van. Ezelőtt 7 osztályos magyar tantervű iskolák Aradon nem léteztek. Említsük meg még, hogy nyolc magyar tantervű elemi iskola is létezik Aradon, valamint öt óvoda.

Beszédes számok ezek, amelyekhez nem kell magyarázat.

Az oldalt szerkesztette:

MESSIER SANDOR
KÓCSY ÁGNES
RÓTHAY TIBOR

61. SZAKASZ.

A Román Népköztársaság nemzetiségre, vagy fajra való tekintet nélkül, teljes jogegyenlőséget biztosít dolgozó állampolgárainak, a gazdasági, politikai és kulturális élet minden terén.

A Román Népköztársaság dolgozó állampolgárai jogainak bármilyen közvetlen, vagy közvetett korlátozását, közvetlen, vagy közvetett előjogok biztosítását az állampolgárok faji, vagy nemzeti hovatartozandósága alapján, a sovinizmus, a fajgyűlölet, a nemzeti gyűlölködés, vagy a sovén nacionalista propaganda bármilyen megnyilvánulását törvény bünteti.

62. SZAKASZ.

A Román Népköztársaság biztosítja a nemzeti kisebbségeknek az anyanyelv szabad használatát, az anyanyelven való oktatást minden oktatási fokon, könyveket, újságokat és színházakat biztosít a nemzeti kisebbségek anyanyelvén. Azokban a rajonokban, amelyekben nem román nemzetiségű lakosság is él, minden szerv és intézmény szóban és írásban az illető nemzetiségek nyelvét is használja, és tisztviselőket nevez ki az illető nemzetiségek sorából, vagy azok közül a helyi lakosok közül, akik ismerik a helyi lakosság nyelvét és életmódját.

(A Román Népköztársaság Alkotmányából).

RÉGEN ÉS MOST

Megint a múlttal kell kezdenünk. Régen elképzelhetetlen volt, hogy az igazságszolgáltatásban magyar nemzetiségű bírók, vagy ügyészek dolgozhattak volna. A jogi karokon végzett magyar nemzetiségű hallgatók ügyvédi pályára léptek. Így azután, mint más köznevelési pályán, az igazságszolgáltatást is elzárta a kisebbségek elől. Ez különösen a vegyes lakosságú helyiségekben, mint Aradon, az anyanyelv használata terén okozott súlyos nehézséget. Mert a tárgyalást vezető bíró vagy pedig a vádlottakat kihallgató ügyész legfeljebb tolmács útján érinkezhettek a román nyelvet nem ismerő vádlottakkal és peres felekkel. Megnehezítette ez a körülmény az igazság teljes kihámozását is.

Most az aradi törvényszéken is több olyan bíró és ügyész dolgozik, aki magyar nemzetiségű s aki természetesen kitűnően ismeri az állam nyelvét is. Könnyebb a bíróság munkája, mert például a magyar nemzeti kisebbséghez tartozó és románul nem tudó fél a bíróság előtt is szabadon használhatja anyanyelvét. Villámriportot készítettünk a törvényszéken erről a kérdéssről. Íme az eredmény:

Először a soros ügyész a tájékoztatunk, majd belépünk H. Rózsa Mária hivatali szobájába. A fiatal asszony kedvesen fogad bennünket, ugyanilyen barátságos és türelmes a panaszosokhoz is, akik bizalommal jönnek el, hogy előadják ügyes-bajos dolgaikat. Beszélgetünk. H. Rózsa Mária a Bolyai egyetem jogi karán végzett és kőfogástalanul beszél a román nyelvet, az állam nyelvét. De mi nem ennek a megállapításának céljából látogattunk meg, hanem azért, hogy megkérjünk, mondjon el néhány olyan esetet, amikor magyar felekkel anyanyelvükön érintkeztek.

H. Rózsa Mária az ügyész kisére elmondja, s a következőket mondotta:

— Néhány hónap előtt két öregasszony keresett fel. Valami lakásparaszról volt szó. Rózsa Mária elvtársnőt keresték. El nem tudtam képzelni, hogy honnan ismernek. Megkérdeztem. Azt mondták, hogy a Vörös Lobogó egyik cikkében találkoztam nevémmel. Kisebbségi nyelvedet, amikor a beszélgetés magyarul folyt le. Távozásuk gyanúsán csillogott a szemük...

— Altalában, ha észreveszem, hogy valamelyik ügyfél rosszul beszél románul, nyomban magyarra fordítom a szót...

— Érdekesebb esetem? Az is volt. Egy nyomozás során a milícia

közéi előállították Kiss Józsefet, aki egy paraszttól kocsit, lovat lopott. Horia községben tartóztatták le. A tényállás felvétele után (a kihallgatás magyar nyelven folyt le) a vádlott szóp mesét talált ki védekezésére. A további nyomozás azonban megállapította, hogy rovtomultu tolvaj és a néptörvényszék őt évre ítélte...

Még Kiss Zoltán városi főügyész-szel szeretnénk volna beszélgetni, de itt elhagyott az újságíró közmondásos „szerencséje”. Nem találtuk hivatali szobájában, gyűlésre hívták.

Ezután még rövid interjút folytattunk Cséspár Ferencel, a rajoni néptörvényszék elnökével. Azért tartott csak néhány percig a beszélgetés, mert az elnök hamar távozásra készült.

Láthattuk e néhány rövid tényből is, hogy az anyanyelv használata szabad népi törvénykezésünkben is.

hogy soha sem felejttem el a kapott ígéreteket. Emlékszem, hogy még rövidnadrágos, homokban játszódk gyermekkoromban elvettem egyik kispapásmtól a gumipuskáját, mire az illető az akkor érvényben levő legdiplomatikusabb hangnemben megígérte, hogy amennyiben záros határidőn belül (azonnal) nem szolgáltatam vissza az elzart portékát, úgy szólni fog a bátyjának, aki két olyan pofonnal fogja jutalmazni a tulajdonjog iránti negatívista álláspontomat, hogy csak na. Természetesen a gumipuskát nem adtam vissza és a megígért jutalom immár évtizedek óta késik, de abból az elből kiindulva, hogy ami késik, az nem mulik — még mindig várom. Ennyit árulok el magamról (nem sok, és főleg nem sok jó), de amiről a továbbiakban kívánok árulni, az már nem magányom, hanem ugymond: közügy.

Egyszerűen arról van szó, hogy nemrég lapunk hasábjain megjelent egy nyílt levél, amelyet a szerző a fővárosi filmosztó központ igazgatóságához címzett s ebben a levélben nyíltan (hisz nyílt levél volt), a cikkíró azt az óhaját juttatta kifejezésre, hogy magyar feliratu filmeket is küldjenek városunkba. A címzett zárt borítékban válaszolt a nyílt levélre, s a levél tartalmát szövezerint közöltük lapunkban. Felesleges is méltás lenne, ha újra leírnánk, hogy a filmosztó központ igazgatóság két aláírással és egy nagy kerek pecséttel szentesített ígértét tolmácsoluk, miszerint „december hónaptól kezdődően a nagy népszerűségnek örvendő művészi kivitelű filmek olyan másolatát küldik majd Aradra, amelyeken magyarnyelvű felirat is lesz”.

Száz szónak is egy a vége: az ígért ünnepélyesen megtörtént, s azóta várjuk a nagy népszerűségnek örvendő művészi filmeket”. Ez a tudat nemcsak türelmelenséggel, hanem jóleső bizakodással is ellát, hisz valószínűleg az igazán művészi filmek majd csak ezután érkeznek városunkba. Micsoda filmek? Képzeltük el, milyen művészi alkotások elé néznünk, ha a „Romeo és Júlia”, az „Aida”, a „Jog az élethez”, stb. nem üti meg az ígért művészi színvonalat, amire abból lehet minden kétséget kizáróan következtetni, hogy a magyar felirat — bár december derekát táposuk —, még mindig késik...

Szeretném — és ebben nagyon sokan egyetértenek —, ha a művészi kivitelű, nagy népszerűségnek örvendő filmek rövidesen megjelenének mozgóképszínházaink vásznán.

Ami az ígértet illeti, azt tartja a közmondás, hogy az csak úgy jó, ha betartják.

1956 — Magyar irodalmi órák

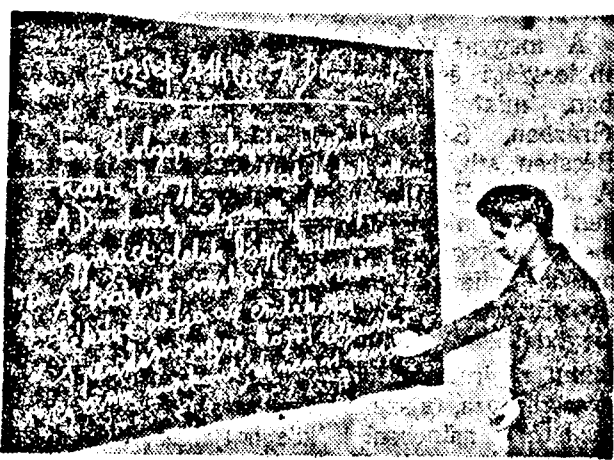
...a magyar, román, szláv népek testvériségéért küzdött... mondja a felelő Orosz Tibor, a 3. számú liceum egyik legjobb tanulója.

A X. A)-ban ünnepélyes hangulatban telik el a magyar irodalom óra. József Attila halálának 19. évfordulója alkalmából az író életéről és verseiről beszélnek. A feleletekből kitűnik, hogy az osztály tanulói kedvenc költőjükket sokat foglalkoztat.

A kis József Attila fiatal éveiben írt vágyakozással teli sorait szinte filmszerűen pergetik előttünk a kor proletárgyermekének szomorú sorsát. A tizedikesek előtt a tanárnak nem szükséges megmagyaráznia, hogy a felnőtté vált proletárgyerekek hogyan találják meg e sivár életből a kiutat. Ők már gond nélkül tanulhatnak valamennyien, közülük többen szorgalmasan készülnek az egyetemre.

Ficzay Dénes tanár József Attila verseinek mondánivalóját, melyeseg realizmusát mutatja be. Keszdeiben szaporán jegyeznek a fiúk, de olyan eleven, érdeklődés az előadás, hogy sorban a padra kerülnek a ceruzák. Talán így jobban szívnak a fiúk, mint a hallottak.

Döntő fordulatot jelent József Attila életében az a korszak, amikor megtalálja kapcsolatát a párttal és a tömegekkel. — halljuk a magyarázatot. És már olvassa is a tanár A külvárosi éj című költeményét, a költő egyik legjobbat mondó versét.

S rendezni végre közös [dolgozatot], ez a mi munkánk és [nem kevés — írja József Attila a Dunánál című versében, amelynek mondánivalója a mai napig is megőrizte időszerűségét. Megbékéltet hirtét az összes népek között. A békét építő országok együttműködésének elve, amely József Attila korában még szokatlan volt, napjainkban valószínű, jól esik hallgatni a jólsimert tanár magyarázatát. Néhány perc múltán már nem mint újságíró fellelem az órákat, hanem úgy, mint régen, hat év előtt. Ugyanebben a tereben, ebben a padokban ismertem és szerettem meg József Attilát. Régi verseket, egy-egy padra írt kémiái képletet keresek, de hiába. Persze új szép, a miénk sokkal kényelmesebb padok kerültek az osztályba. Sok minden változott azóta: az új padokkal, az ünnepélyes díszteremmel, az oktatás tartalma is. Mi még a polittechnikai nevelésről csak mint valami ismeretlen, távolai célkitűzésről hallottunk, a jelenlegi ta-

nulók ma már a tanároknak és szülők erőfeszítéseinek eredményeként megismerkedtek vele.

Csengetnek. A fiúk érdeklődést sugárzó arcán látszik, hogy meghosszabbítanák a hivatalos oktatási óra ötven percét és szívesen hallgatnák tovább szeretett költőnk verseit.

A folyosón egymás mellett lehet, hogy évszerinti sorrendben sorakoznak az évtizedekkel és a néhány évvel ezelőtt végzett növendékek csoportjai. Elnéztem a már komoly tanárokat, apák, anyák, sőt nagyszülők sorába került arcokat, akik annak idején szorongással teli szívvel készültek az érettségire. Idegen tanárok előtt, román nyelven kellett bizonyítaniuk tudásukat. Lehetetlen, hogy a tizedikesek és a többi osztály tanulói, amikor a képek alatt vídám tizperceket töltik, ne gondolnának arra: nekik mennyivel könnyebb most, anyanyelvén tanulni, készülni vizsgáikra.

A tanári szobában ismerős arcok. Két nemzedék: a tanár és a tanítványból lett tanár küzd azért, hogy minél eredményesebben neveljék iskolájuk fiataljait, a tanári szoba jövő utódait.

V. V. Kuznyecov nyilatkozata a Biztonsági Tanács új tagjának megválasztásával kapcsolatban

NEW YORK. (Agerpres.)
V. V. Kuznyecov az ENSZ közgyűlés tizenegyedik ülésén részt vevő szovjet küldöttség vezetője, december 6-án délután sajtóértekezletet tartott, amelyen mintegy száz sajtótudósító vett részt. A sajtóértekezlet keretében a szovjet küldöttség vezetője a Biztonsági Tanács új tagja megválasztásának kérdésével foglalkozott. Mint ismeretes, Jugoszlávia kiválását egy hely megüresedik és erre a helyre nem állandó tagot választanak.

Kuznyecov rámutatott arra, hogy a közgyűlés tizenegyedik ülésének napirendjén két kérdés szerepel a Biztonsági Tanács új tagjának megválasztásával kapcsolatban. Az első kérdés: három tag megválasztása a Peru, Belgium és Irán megüresedett helyeire, amely országok két évi tevékenysége december 31-én jár le. A második kérdés pedig egy nem állandó tag megválasztása Jugoszlávia helyére.

A második kérdéssel kapcsolatban a szovjet küldöttség vezetője hangsúlyozta, hogy az ENSZ közgyűlés előbbi ülésén csupán egy évre választottak, holott az ENSZ alapokmánya második fejezetének 23. cikkelye két évi gyakorlatot ír elő, s így az új választás ezen cikkely, valamint a londoni egyezmény nyílt megsejtését is jelenti.

V. V. Kuznyecov a továbbiakban megemlíti azt a tényt, hogy az előbbi ülésen az Egyesült Államok nyomást gyakorolt a nyugati blokk országainak küldöttségeire, hogy a Biztonsági Tanács nem állandó tagjainak megválasztásával kapcsolatban az egyezmény megszegésére kényszerítse őket. Mint ismeretes, megpróbálta a Fülöp szigetek felvételét egy Kelet-Európai országot megjelölt helyre.

A szovjet küldöttség vezetője a Biztonsági Tanács nem állandó tagjai száma fokozásának kérdésére hivatkozva, rámutatott arra, hogy az ENSZ alapokmányának felülvizsgálata igényli. Rámutatott arra, hogy mindaddig, amíg a Biztonsági Tanács a kelet-európai országokat illetőleg lábbal tiporja a jogos földrajzi elosztásokra vonatkozó elvet, a Szovjetunió elővigyázatosságot tekint az ENSZ alapokmányának felülvizsgálására irányuló bármilyen javaslatot. A Biztonsági Tanács megüresedett helyére beválasztandó új tagjelölésekre a fenti javaslatok elterjesztésének időtartamát kell bizonyítani. Az 1957. január 1-én megüresedő helyre Csehszlovákiát kell be-

választani. A Szovjetunió küldöttsége végleges állásfoglalását a Biztonsági Tanács tagjai számaának fokozásával kapcsolatban, attól teszi függővé, kit választanak be Jugoszlávia helyére. A szovjet küldöttség állásfoglalása attól is függ, hogy a többi küldöttségek készek-e támogatni a Biztonsági Tanács nem állandó tagjainak beválasztását a jogos földrajzi elosztás elvének alapján és megfelelő módon bírálnak-e meg ezt az elosztást. Ilyen jellegű biztosítás nélkül semmi sem igazolhatja a Biztonsági Tanács tagjai számának ki-

bővítését.

Csehszlovákia jelölését számos kelet-európai ország küldöttsége támogatja, köztük Albánia, Bulgária, a Bjelorusz SzSZK, Magyarország, Románia, Lengyelország, a Szovjetunió és az Ukrán SzSZK.

A Szovjetunió küldöttsége — jelentette ki V. V. Kuznyecov — annak a reményének ad kifejezést, hogy a többi küldöttségek is támogatni fogják Csehszlovákia jelölését a Biztonsági Tanácsban arra a helyre, amely egy kelet-európai országot illet meg.

Ali Szabri interjúja a jelenlegi egyiptomi helyzettel kapcsolatban

KAIRO. (Agerpres.)

Ali Szabri, Nasszer, Egyiptom köztársasági elnökének kabinetfőnöke az United Press amerikai hírügynökségnek adott interjújában az angol-francia-izraeli agresszió következtében Egyiptomban előállt jelenlegi helyzettel foglalkozott. Szabri egyebek között rámutatott arra, hogy Egyiptom továbbra is együttműködik az Egyesült Nemzetek Szervezetében a Szezi csatorna hajózásváratásával kapcsolatban. Hangsúlyozta, hogy a tulajdonképpeni tisztogatási munkát csak az agresszor csapatoknak Egyiptom területéről történő kivonulása után kezdődnek meg. A csatorna hajózásváratásával kapcsolatban Szabri hangsúlyozta, hogy Egyiptomban az ENSZ szakértőinek közeli érkezését várják, akik majd az egyiptomi mérnökökkel és technikusokkal együtt megállapítják a csatorna hajózásváratásának munkálataihoz szükséges időtartamot.

Szabri a bagdadi egyezményre utalva hangsúlyozta, hogy ezt a katonai szövetséget az arab államok nem nézik jó szemmel. Ez annak tudható be, hogy a bagdadi egyezmény egyes tagállamai csatlakoznak az Egyiptom elleni agresszióhoz. Szabri kijelentette, hogy „Törökország hatalmas propagandát fejtett ki Egyiptom ellen, a török támaszpontokat pedig a megszálló csapatok flottája egyrészt elrejtésre használták. Később tudtuk meg, hogy a megszálló csapatok flottájának egy része, főképpen a francia repülőgépanyahajók, török területi vizeken rejtőzködtek. Ily módon a bagdadi egyezmény egyik tagállama közvetlen módon résztvevő az agresszióban”.

Szabri ezután Iraknak az Egyiptom elleni agresszióban való bűnrészességére mutatott rá, hangsúlyozta, hogy az agresszor repülőgépek iraki légitámaszpontok használatát a háború utáni igazságtétel felülvizsgálata során meg kell vizsgálni. Az Egyiptomot megszálló csapatok köteleihez tartozó sebesülteket iraki kórházakban gondozták. Ez szintén az agresszióban való közvetett részvétel bizonyítja.

Ne vegyük tehát rossznéven az arab népektől, ha ezt az egyezményt egyenesen ellenük irányulónak tekintjük”.

Ezután Ali Szabri az United Press hírügynökség tudósítójának több kérdésére válaszolt. Szabri arra a kérdésre válaszolta, hogy Egyiptom egy véleményen van-e még az ENSZ-nek a szezi kérdéssel kapcsolatos határozatával, — hangzott, hogy Egyiptom továbbra is kész garanciát vállalni a csatorna szabad hajózásiáért illetőleg az Egyesült Nemzetek Szervezetével együtt megállapított irányelvek alapján, — hangsúlyozta, hogy a megoldásra váró egyik legsürgősebb kérdés az agresszor csapatok egyiptomi tartózkodása.

A továbbiakban Ali Szabri rámutatott arra, hogy Anglia és Franciaország nem vehet részt a szezi kérdés megvitatásában; ezek az országok előbb visszautasították, hogy résztvegyenek a tárgyalásokon és agressziót robbantottak ki Egyiptom ellen. Szabri a palesztinai kérdés megoldásával kapcsolatban kijelentette, hogy „Israel durva támadása csökkentette a lehetőséget a palesztinai kérdés megoldására”. Az Egyiptom elleni agresszió megmutatja, hogy Israel eszköz volt az agresszióban”.

Óriási felkesedés Egyiptomban:

Megkezdődött az angol csapatok kivonása Port Saidból

PORT-SAID. (Agerpres.)

Sajtóügynökségek jelentéséből kiderül, hogy szerdán megkezdődött a brit csapatok kivonása Port Saidból. Mintegy 2500 angol katonát és tizedszázalt fel a hadihajókra, amelyek Anglia felé, vagy a ciprusi támaszpontok felé vették útjukat. A brit tengeri hivatalt december 5-én bejelentette, hogy a hajón érkezett első megszálló brit csapatok pénteken térnek vissza Angliába. Hasonlóképpen közölték, hogy a Port-Said bombázásában résztvevő angol és francia katonák két héten belül elhagyják Egyiptom területét.

Mint az Associated Press hírügynökség közli, Burns tábornok, az ENSZ nemzetközi rendfenntartó erőinek parancsnoka szerdán Port-Saidba érkezett és megbeszélte az angol és francia katonai parancsnokokkal a csapatok Port-Saidból való kivonásának kérdését.

Burns tábornok csütörtökön hasonló célból Tel-Avivba utazott. Az angol, francia és izraeli parancsnokokkal folytatott megbeszélés után Burns tábornok jelentést terjeszt az ENSZ főtitkára elé, amelyben tudomásra hozza a megszálló csapatok kivonásának határidejét Port-Said környékéről.

Az angol-francia megszálló csapatok Port-Saidból való kivonásáról szóló hírt óriási felkesedés fogadta az egyiptomi nép. Az United Press hírügynökség beszámol arról, hogy Port-Said utcáin mindenütt, ahol a megszálló csapatok a kikötő felé vonultak, sokszerezes gyűlések és ellenséges indulatok születtek kiabálásokkal feljűk. A lakosság a házakat egyiptomi zászlókkal lobogóztatta fel és az ablakokba kitélték Nasszer elnök fényképét.

A város lakosságának ellenállása fokozódott, míhelt meghallották a csapatok kivonásáról szóló híreket. A megszállás után megoszlott kereskedelmi tevékenység a szerdai nap folyamán még jobban csökkent, ugyanis az összes kereskedő kiement a sztrájkot, tiltakozásul az ellen, hogy az angol-francia hatóságok letartóztatták három kereskedőt, akik szembeszálltak a megszállók intézkedéseivel.

Legújabb táviratok

Belgium Kommunista Pártja Politikai Irodájának nyilatkozata

BRUSSZEL. (Agerpres.)

A Le Drapeau Rouge című lap Belgium Kommunista Pártja KB Politikai Irodájának nyilatkozatát közli, amely a többi között így hangzik: „A dolgozók úgy vélik, hogy a magyarországi és egyiptomi események, amelyek egy harmadik világháború küszöbére taszították a népet, nem azonosak egymással és következményeik sem egyenlők. A reakciók és egyes szocialisták üvöltése és hazugságai ellenére, a dolgozók mindjobban megértik, hogy a nemzetközi reakció által támogatott fasizisták veszélybe taszították a szocializmust — a munkásság ügyét.”

A munkásság egyöntetűen megbélyegzi az angol-francia agressziót, amely nemcsak, hogy veszélyeztette a békét, hanem óriási károkat okozott Belgium gazdaságának.

Ami az üzemanyag használatával kapcsolatos megszorításokat illeti, Belgium Kommunista Pártja KB Politikai Irodája rámutat arra, hogy ezek az intézkedések megbénítják a gazdaságot és munkanélküliséggel fenyegetik a dolgozók tömegeit. Ugyanakkor a kőolajtrösztök és a spekulánsok a helyzetet arra használják fel, hogy növeljék hasznukat. Az áremelkedés és az üzemanyag hiánya következtében érezhetően rosszabbodott a munkástömeg helyzete.

A Politikai Iroda hangsúlyozza, hogy a munkaadókat a kormány is támogatja. Ezek azt állítják, hogy a dolgozók követeléseinek kielégítése inflációhoz vezetne.

Belgium Kommunista Pártja KB Politikai Irodája felhívja a belgiumi munkásszállat, tömörüljön szilárd sorokba a követeléseik kielégítéséért indított harcban.

Nagymennyiségű építkezési anyag érkezett Magyarországra a baráti országokból

BUDAPEST. (Agerpres.)

A MTI jelenti: Magyarországra nagymennyiségű építkezési anyag érkezett, amelyet a baráti országok küldtek. A Szovjetunióból, Csehszlovákiából, Romániából, Bulgáriából, Lengyelországból, a Német Demokratikus Köztársaságból és Jugoszláviából 741 vagon cement, 347 vagon mész, 216 vagon cserép és más áru érkezett a magyar főváros lakásépítkezései céljára. Ezenkívül a napokban Romániából jelentős mennyiségű kőolajtermékek érkeztek.

Budapestben Fehér Könyvet adnak ki a magyarországi eseményekről

BUDAPEST. (Az Agerpres külön tudósítójának jelentése.)

A budapesti forradalmi munkáspárti kormány rövidesen Fehér Könyvet ad ki a ebben az eddig legkimerítőbben ismerteti a magyarországi ellenforradalom legjellegzetesebb vonásait. A több kötetre tervezett Fehér Könyv beszámol az ellenforradalom felőljáról, tényeket ismeret s feltárja, hogy kik szervezték meg a magyar népi demokratikus rendszert és a magyar nép elleni merényléteket.

Az utóbbi időben sok olyan tény derült ki, amely mind azt bizonyítja, hogy az, ami október 23-a után történt, részletesen előkészített terv alapján folyt le, amelynek az volt a célja, hogy megdöntse Magyarországon az államhatalmat. A tények alapján tény derül az összeesküvés eseményeinek majdnem minden láncszemére.

A magyar emigránsok nyugat-németországi és ausztriai központjaiban, mint például Münchenben, Grázban, Salzburgban, Linzben, Bécsben, sbb. lázas tevékenység folyt. A „Szabad Európa” rádió, amely évenként az ellenforradalomra és pogromokra bujtogatott és amely nemcsak az éter hullámain szücsött, hanem a legkorszerűbb műszaki felszereléssel léggömbökkel is folyton lázító tartalmú röpiratokat küldözgetett Magyarországra, újszerű tevékenységbe kezdett: müncheni központjában megkezdte a volt Horthy-tisztek toborzását és kiképzését. Ezeket Magyarországra akarták küldeni, hogy ott bünteteket hajtsanak végre és zavargásokat robbantsanak ki. A mozgósítást Boros András, a magyar nyelvű adások vezetője intézte egy amerikai kapitánnyal együtt, akinek neve egyelőre nem ismeretes. Azok a személyek, amelyeknek a felkelés központi magvát kellett alkotniok, pénzt kaptak és azt a parancsot, hogy álljanak készenlétben arra az eshetőségre, hogy az első jeladásra elindulhassanak Magyarországra.

Ezzel egyidejűleg az összes nyugateurópai országokból, de még az Egyesült Államokból is, a magyar felé irányították az ellenforradalmi magyar emigráció vezetőit, akik még csak nem is titkolták az amerikai kémszolgálatról való függőségüket. Ezeknek egyike Nagy Ferenc, volt magyar miniszterelnök Bécsbe utazott s ezt Budapestre vezető útja első állomásának tekintette.

Hajdu báró, aki Angliában tartózkodott, egy 500 főből álló, Magyarországra küldendő különítményt szervezett Franciaországban. Fontainebleauban is működött egy sorozóroda.

A magyarországi idegen ügynökök időközben megszervezték a belső reakció legelszántabb elemeit. Ellátták őket fegyverekkel és tájékoztatták őket a felkelés stratégiai tervéről. Közölték velük azt is, hogy milyen politikai feladatokat kell végrehajtaniok.

Közben Magyarország határain túl

sietve folytatták az ellenforradalmi csapatok szervezését. Műtán a magyar menekült-táborokat már kiürítették, megkezdtek a többi szocialista országokból származó politikai kalandorok toborzását. November 17-én, egy Heidebergben megtartott gyűlésen, dr. Sachowski rendőrőrnök, a menekültügyi miniszter helyettese kérte, hogy nyújtsanak segítséget a magyar felkelőknek. Ezen a gyűlésen a volt Horthy-kabinet egyike minisztere is felszólalt s világosan megmondotta, mitéle segítségről van szó. Bejelentette, hogy „Karlsruheban, Mannheimban, Stuttgartban és más városokban politikai emigránsok toborzásával foglalkozó különleges központokat alakítottak.

Azok a napok, amelyeken az ellenforradalmi bandák szabadon garázdálkodtak Magyarországon, igen farsadós napok voltak a „Szabad Európa” rádióállomás munkatársai számára is, mert ebben az időben éjjel-nappal gyilkosságra, rablásra és rombolásra izgattak.

Az ellenforradalmi bandák Budapestén egészen nyíltan úgy beszéltek a „Szabad Európa” adóról, mint fölöttes hatóságukról, amelynek tevékenységük irányítása volt a feladata. November első napjaiban egy Songyvári Lajos nevezetű egyén, a Horthy-hadsereg volt századosa, egy fellegyverzett csoporttal behatolt a magyar rádió épületébe és ott beszédet mondott. A magyar rádió egyik munkatársának a lélekjelenléte azonban megakadályozta a beszéd közvetítését. Így a beszéd csak hangszalagra került.

Az a hírülhysa százados azonban, aki a hadsereg főparancsnokának adta ki magát, valójában csak egyike volt azoknak a toaatszámra felépő ellenforradalmároknak, akik vezérének akarták feltöltni magukat. Király Béla tábornok rádió útján közvetlen összeköttetésben állt az amerikai hadsereg parancsnokságának megbízottjaival. Dudas József, az Intelligence Service hírdető ügynöke, az úgynevezett „budapesti nemzet-ország” vezetője, aki megkövetelte, hogy „miniszterelnök urnak” szólítsák, kijelentette az amerikai és az angol sajtótudósítóknak, hogy Magyarországnak egy milliárd dollár amerikai kölcsönre van szüksége.

Most, hogy nem sikerült Magyarországon fegyverrel megdönteni a népi demokratikus rendszert, az ellenforradalmárokat az ENSZ beavatkozásához fűzik reményeiket. A New York World Telegram and Sun, a Soripps Howard tröszt lapja hétfőn vezércikkét közzét, amelyben tiltelte az ENSZ „tehetetlenségét és féltékenységét a magyar válság kérdésében.” A lap nyíltan felszólítja az ENSZ-t és a „szabad világot”, hogy támogassák az ellenforradalmi bandákat.

A magyar forradalmi munkáspárti kormány, amely teljesen ura a belső helyzetnek, tiltakozik minden olyan kísérlet ellen, amelynek célja az ENSZ-t az ellenforradalmi bujtók eszközévé változtatni.

HÍREK közlemények HÍREK

Az áramszolgáltatási vállalat közleménye

Dózsa György december 9-ig: AIDA. Naponta 10 és 12 óra között. Előadások: 3, 5, 7 és 9 óra. Bálcescu december 9-ig: JOG AZ ELETHEZ. Naponta 11 óra között. Előadások: 3, 5, 7 és 9 óra. Herbák János: december 9-ig: KAROLA LAMBERTI. Előadások: 3, 5, 7 és 9 óra. I. L. Caragiale: december 9-ig: A 9-ES KÖRTEREM. Előadások: 3, 5, 7 és 9 óra. Iljusz: december 9-ig: A REGEN MEGÁLMODOTT HAZ. Előadások: 3, 5, 7 és 9 óra. Solidaritatea: december 9-ig: ARLEBERG EXPRESS. BUKAREST — A VIRAGZO VÁROS. Előadások: hétköznap 5 és 7 óra, vasárnap 3, 5 és 7 óra. Hétfőn nincs előadás. Gorkij Maxim: (Mikolaka) december 9-ig: ROMEO ES JULIA. Pintilie (Grădite) CFR: december 9-ig: GROF MONTE CRISTO. 1-ső rész. Előadások: hétköznap 6 és 8 óra, vasárnap 2, 4 és 6 óra. „December 30”, december 8-án és 9-én: HOTLEN ASSZONYOK. Előadások hétköznap 4 és 6 óra, vasárnap 2, 4, 6 óra.

—O—

Az irodalmi kör híre

Felhívjuk az aradi Tóth Árpád irodalmi kör vezetőségének tagjait, valamint pórtagjait, hogy december 10-én, hétfőn délután 5 óra körül jelenjenek meg a vezetőségi gyűlésen, a Vörös Lobogó szerkesztőségében.

—O—

ŐSZI VÁSÁR Nagyszentmiklóson

A városi néptanács kereskedelmi osztálya közli, hogy Nagyszentmiklóson az őszi vásárt december 16-án tartják meg és felkéri a Temesvártományai mezőgazdasági termelőket, kollektív gazdaságokat, hogy jelenjenek meg mezőgazdasági termékekkel és állatokkal.

Az áramszolgáltatási vállalat közleménye

Az áramszolgáltatási vállalat felhívja az előfizetők figyelmét, hogy az újonnan bevezetett fizetési rendszer értelmében kötelesek az ellenőrző lapon feltüntetett napon befizetni az illetékes pénztáraknál az áram ellenértékét. Ellenkező esetben megszakítják az áramszolgáltatást s az

ujrakapcsolást csak három nap múlva ejtik meg, 2,65 lejes újakapcsolási díj felfizetése ellenében.

A pénztárak 7—19 óra között működnek a központi postahivatal helyiségében és 7.30—13.30 óráig az áramszolgáltatási vállalat épületében.

Ma délután és este

Ibsen Henrik: NÓRA című drámája

Mint már közöltük, a nagyváradi Állami Magyar Színház e héten Aradon vendégszerepel és ezúttal Ibsen, a norvégok nagy drámaírójának világhírű színművét, a

NÓRÁT mutatják be

városunkban, Dukász Annával a cím szerepben. A többi szerepeket is a társulat kiemelkedő művészei alakítják. Az előadásokat a Stúdió színház színpadán tartják meg. Jegyeket az AGES árusít.

Rádióműsor

Szombat, december 8.

BUKAREST I. 6: Könyvzene. 6.25: Kirándulási dalok. 6.45: Megérkezett a postás. 7: Hírek. 7.10: A népek táncából. 7.35: Reggeli hangverseny. 8.30: Zene. 9: Kamarazene. 10: Szimfonikus zene. 11: Hírek. 11.03: Román népi muzsika. 11.50: Iljuszági dalok. 12.10: Népdaok és táncok. 13: Hírek. 13.10: Déli hangverseny. 14: Szimfonikus táncok. 14.45: Román könnyűzene. 15: Hírek. 15.05: Népzene. 16.15: Moszkva beszélt! 16.45: Dalok. 17: Hírek. 17.19: Könyvzene. 17.55: Mozart hangverseny. 19: Hírek. 19.05: Kívánság-hangverseny. 19.30: Rádióújság. 19.55: „Jóéjszaka!”, gyerekek! 20.15:

Tánczene. 20.45: A legismertebb román népi melódiákból. 21: Nemzetközi események krónikája. 21.35: Operaárók. 22: Hírek, sporthírek. 22.30: Tánczene.

BUKAREST II. 14: Hírek. 14.03: Szovjet népzene. 14.40: Enekkhangverseny. 15.15: Könyvzene. 16: Hírek. 16.20: Hangverseny. 16.58: Román népi táncok. 17.15: A rádió szószéke. 17.30: Rádióénekkar. 18: Hírek. 18.10: Kívánság-hangverseny. 20: Hírek. 20.03: Zeneséftőrd. 21: Hírek. 21.05: Tánczene. 22.30: Öreg dala. 23: Hírek, sporthírek. 23.15: Szimfonikus hangverseny. 23.57: Tánczene.

Gyermekek figyelem!

Szombaton, december 8-án

délután 4 órakor

Hókirálynő

meséjét láthatjátok a báb-

színházban.

OTT LEGYETEK!

Értesítés

A munkástelekek idejében való kitartása, valamint a telkek méreteinek pontos kijelölése céljából felhívjuk az érdeklő vállalatok és intézmények, valamint szakszervezetek telekfelelőseit, hogy jelenjenek meg a néptanács kistermében megtartandó ülésen szerdán, december 12-én reggel 8 órakor.

Pályázati hirdetés

A kolozsvári Állami Magyar Opera 1957. január 3-án, csütörtökön délelőtt 10 órakor versenyzővizsgát tart a következő üres állásokra:
2 hegedűs
2 férfi énekesi tag (tenor, basszus, esetleg bariton).
A pályázók kérelmések 1957. január 2-ig adhatják be az Opera gazdasági hivatalába.

ÜZTÁRAS

December 8-án, szombaton, változó felhőzet mellett a hőmérséklet kissé csökken. Napközben 3—6 fok között, éjszaka mínusz 2 és mínusz 4 fok között lesz. Gyenge szél, reggel helyi ködképződés.

A következő 2 napon változóköny idő várható, a hőmérséklet kissé emelkedik.